

Gezamenlijke leefbaarheidsagenda

Gemeente Meierijstad / Woonmeij / Area

9 februari 2022

Algemene ambitie leefbaarheid

De gemeente Meierijstad wil een gemeente zijn met een prettige woon- en leefomgeving. Een gemeente die uitgaat van de kracht van de samenleving en oog heeft voor de menselijke maat. We bezien leefbaarheid vanuit de volgende dimensies: sociale leefbaarheid, fysieke leefbaarheid en veiligheid.

In Meierijstad willen we wijken, dorpen en buurten waarin inwoners samen invulling geven aan fijn wonen en leven. Samen met onze netwerkpartners en de gemeente als regievoerder versterken we deze beweging: door te verbinden, te ontmoeten, duurzame voorzieningen tot stand te brengen en samen op te trekken. Zo komen we samen met bewoners tot vitale kernen in Meierijstad, vergroten de samenredzaamheid bij bewoners en creëren wij robuuste wijken, waar mensen naar elkaar omkijken.

Samenwerking versterken

Een van de belangrijke partnerschappen op het terrein van leefbaarheid is die tussen gemeente en woningcorporaties. Zo is leefbaarheid ook een van de onderwerpen in de gezamenlijke prestatieafspraken, en hebben de corporaties ook actief bijgedragen aan de opzet van de leefbaarheidsmonitor Meierijstad. Voortvloeiend uit de monitor én de prestatieafspraken is ook de gezamenlijk wijkaanpak in Bosch weg NO (werkgebied Woonmeij), en Veghel-Zuid (werkgebied Area). De samenwerking tussen gemeente en corporaties begint – juist door de intensieve samenwerking in de wijkaanpak en prestatieafspraken – steeds meer vorm te krijgen. De partners weten elkaar snel(ler) te vinden, en steeds meer zaken samen op te pakken.

Deze **leefbaarheidsagenda** is bedoeld om de samenwerking tussen Area, Woonmeij en de gemeente Meierijstad op het thema leefbaarheid verder te verstevigen. In de leefbaarheidsagenda leggen we vast hoe we de komende jaren samen willen werken aan leefbaarheid, en bepalen we per jaar speerpunten waaraan we extra aandacht willen besteden in de samenwerking.

Bij het thema leefbaarheid zijn natuurlijk (veel) meer maatschappelijke partners betrokken, zoals welzijn, politie, de wijk- en dorpsraden. En bij elke situatie is ook weer een nieuw lokaal samenspel aan de orde, waarbij bijvoorbeeld onderwijs, lokaal bedrijfsleven of inwonersorganisaties een belangrijke rol spelen. Met al deze partijen werken we samen aan leefbaarheid: ieder heeft een deel van de puzzel. Met samen werken aan leefbaarheid werken we ook aan veiligheid. Voor deze leefbaarheidsagenda focussen we ons op de samenwerkingsrelatie gemeente – corporaties.

Samen werken aan leefbaarheid: uitgangspunten

In het samen werken aan leefbaarheid hanteren corporaties en gemeente de volgende uitgangspunten:

- **Leefbaarheidsmonitor als richtingwijzer** – De leefbaarheids- en veiligheidsmonitor Meierijstad is ontwikkeld in samenwerking tussen gemeente Meierijstad, wijk- en dorpsraden, corporaties en welzijnsinstellingen. De eerste meting vond plaats in 2019, en de resultaten (over 38 gebieden verdeeld) zijn voor eenieder in te zien op www.meierijstad.nl/leefbaarheidsmonitor. In het najaar van 2022 vindt een volgende meting plaats. De uitkomsten van de monitor en de ontwikkelingen die hierdoor zichtbaar worden in de wijken en dorpen, vormen een belangrijke richtingwijzer voor de inzet van betrokken partijen bij de leefbaarheid in Meierijstad.
- **Pilot in twee wijken: versnellen op leefbaarheid** – Veghel Zuid en Boschweg Noord-oost in Schijndel. Uit de meting van de leefbaarheidsmonitor 2020 zijn dit de twee wijken waar we de aandacht, inzet en tempo op leefbaarheid willen vergroten. In beide wijken is er een *actieteam* gestart, waarin inwoners / corporatie / gemeente / welzijn / politie samenwerken.
- **Werken vanuit de behoefte van de wijk** – Met de wijkscan (uit de leefbaarheidsmonitor) als startpunt voor gesprek, worden met bewoners de speerpunten en focus voor verbetering van leefbaarheid verder ingevuld – al dan niet in de vorm van een wijkactieplan. En we kijken daarbij ook op een creatieve manier naar wat de wijk zelf kan. Instanties kijken wat er mogelijk is, vanuit een ‘ja, mits’-houding (i.p.v. ‘nee, tenzij’). Geen *grand design*, maar samen stap voor stap optrekken, kansen creëren en benutten.
- **Gebruik maken van ‘natuurlijke contactmomenten’** – We maken zoveel mogelijk gebruik van “natuurlijke contactmomenten” in de wijk zoals: participatietrajecten bij grote werkzaamheden in het groen of grijs, nieuwbouwplannen. Maar ook de nationale burendag, de straat-speeldagen, of bijv. de ‘zeskamp’ in Veghel-Zuid zijn goede momenten om met de bewoner in contact te komen en elkaar te ontmoeten. (door de corona-omstandigheden waren er afgelopen jaar helaas minder van dergelijke kansen dan gehoopt)
- **Samen leren/experimenteren in de wijkaanpak** – We zien de wijkaanpak ook als een ‘leeraanpak’, waarbij we ook niet-geijkte paden willen bewandelen. Lessen vanuit de actieteams worden gedeeld. We bespreken de voortgang 2x per jaar in een gezamenlijke sessie met collega’s van corporaties en gemeente. En we bevragen in 2022 ook de inwoners in de Boschweg NO en Veghel Zuid op laagdrempelige wijze in de wijk wat hun beleving is. En in het najaar van 2022 is er ook de Meierijstad-brede tweede leefbaarheidsmeting. De lessen worden in de wijkaanpak meteen toegepast als dat kan. De lijnen worden als het goed is steeds ‘korter’ en productiever. Waar mogelijk worden ‘werkbare bestanddelen’ uit de aanpak ook toegepast in andere gebieden.

- **Dynamische leefbaarheidsagenda** – Daarnaast zullen zich onderwerpen aandienen die om bestuurlijke ruggensteun of hulp vragen. Als dit kortlopende urgente zaken zijn, dan geldt ook hier: bestuurders weten elkaar dan (steeds beter) te vinden. Voor de middellange termijn bestuurlijke afspraken tussen corporaties en gemeente die de wijk-aanpak kunnen helpen is het bestuurlijke leefbaarheidsoverleg aan het eind van het jaar: hier kunnen zaken bestuurlijk worden verankerd in deze (dynamische) leefbaarheidsagenda. Met dynamisch wordt bedoeld: de agenda wordt jaarlijks bijgesteld op basis van ontwikkelingen en behoeften vanuit de ‘werkvloer van de wijken’.

Thema’s versterking samenwerking (wat)

Vooralsnog benoemen we de volgende algemene doelen in de wijkaanpak.

Hoofddoelen

- Investeren in “korte lijnen” met bewoners en zo een netwerk van sleutelfiguren opbouwen in de wijk. Door adequaat te reageren op signalen groeit het vertrouwen in elkaar.
- Samenwerking tussen inwoners, corporatie, gemeente, politie, welzijnswerk en andere ‘netwerkpartners’ verbeteren.
- Aandacht voor schoon, heel, veilig en verbonden in de wijk en deze thema’s met voorrang behandelen.

Meetbaar én merkbaar

Bij de volgende meting van de leefbaarheidsmonitor is het doel een gelijk óf hoger cijfer voor ‘prettig wonen in de buurt’. Daarnaast worden de indicatoren uit de huidige wijkscans vergeleken met de nieuwe cijfers – en samen met inwoners en partners geïnterpreteerd. Naast de meetbaarheid (in cijfers) wordt ook gekeken naar de merkbaarheid (in gesprekken met en verhalen van inwoners).

Werkwijze

De uitgangspunten zoals hierboven benoemd vinden verder vorm in het werken met actieteams in elk van de twee wijken. Het actieteam werkt als aanjager en verbinder in de wijk.

In het actieteam nemen deel:

- Inwoners – wijkraad, maar ook breder
- Gemeente – buurtadviseur, maar kan ook aangevuld worden naargelang het thema.
- Corporatie
- Welzijnswerk
- Politie / wijkagent (als een voor hen relevant thema aan de orde is)
-

Geheel in lijn met het werken ‘vanuit wat in de wijk nodig is’, kan de samenstelling van het actieteam wisselen in de tijd. Het team bepaalt zelf hoe en waar het overlegt.

De taken van het actieteam zijn:

- Borgen dat de stem van inwoners ook echt leidend is in de te kiezen focus.

- 'Snel schakelen' en 'korte lijnen' tussen inwoners en instanties bevorderen, en bouwen aan een duurzame samenwerking op leefbaarheid tussen inwoners, gemeente en corporatie. Snel reageren op vragen en kansen.
- Als het actieteam signalen krijgt waarbij vervolgstappen 'achter de voordeur' gewenst zijn, dan schakelt het team met de professionals die daarop gespecialiseerd zijn – denk aan de gebiedsteams (voorheen 'sociale wijkteams'), of aan de politie.
- Lopende projecten, initiatieven en acties verbinden versnellen en versterken. Fysieke ingrepen die 'op de rol' staan in het gebied maximaal benutten vanuit het oogpunt van leefbaarheid.
- Wederzijds bouwen aan vertrouwen door concrete acties te benoemen en deze ook voortvarend op te pakken. Kleine, maar zichtbare stappen zetten. Ook de kleine stappen waarderen.
- In de activiteiten ook altijd kijken wat inwoners zelf kunnen en op zoek naar 'eigenaarschap' in de buurt.
- Gesprek over leefbaarheid met inwoners op gang brengen. Met de leefbaarheidsmonitor als onderlegger, op zoek naar verdere nuances, verdieping en de juiste focus.
- Werken vanuit persoonlijke aandacht (soms gewoon aanbellen) en actief zoeken waar samen met inwoners nieuwe leefbaarheidsinitiatieven kunnen ontstaan, met een "ja, mits houding" in plaats van "nee, tenzij".

De voorzitter van het actieteam let er op dat inbreng van inwoners in het gesprek gelijkwaardig is aan die van de instanties, en zowel de discussie alsook de acties niet worden 'overgenomen' van inwoners.

Mochten de actieteams tijdens hun wijkwerk zaken signaleren waarvoor een interventie achter de voordeur of vervolgoverleg in het kader van bijzondere doelgroepen gewenst is. Dan wordt geschakeld met veiligheid- en zorgnetwerken en/of de gebiedsteams. Deze professionals rondom zorg of veiligheid zullen het dan overnemen.

Vooruitblik

Het wijkwerk vraagt om een lange adem, en het duurt enige tijd om de wijk van binnenuit te kennen. Echter, het actieteam is een tijdelijk structuur, en heeft ook als procesdoel de samenwerking uiteindelijk goed te borgen, op zo'n manier dat maatschappelijke partners en inwoners elkaar weten te vinden ook zónder tussenkomst van het actieteam. Vooralsnog is het uitgangspunt dat de actieteams drie jaar functioneren (2021-2022-2023). Eind 2023 is er een evaluatief moment, om te kijken of de actieteams een vervolg dienen te krijgen.

Lessen en handvatten uit de aanpak worden (vastgelegd en) overdragen naar andere gebieden.

Voor 2022 extra accenten in de samenwerking op:

- **Communicatie** – extra inzet (tijd / capaciteit) en budget voor zichtbaarheid wijk succes en wijkverhalen ('storytelling'). Versterken van netwerk, trots en elkaar kennen.
- **Vrij inzetbaar budget** – om snel in te kunnen spelen op leefbaarheidsvraagstukken / ontwikkelingen kunnen versnellen. Hierbij geeft het actieteam richting.
- **Afval / dumpingen** – samenwerking gemeente en corporaties (werkafspraken maken). Ontwikkelen van strategieën samen met inwoners op gedragsverandering. Bijv: experimenteren met de aanpak uit De Leest, ook in Veghel-Zuid.
- Afspraken over het **groenonderhoud** rondom de complexen / woningen
- In het leertraject gaan we in het voorjaar de wijken in om bij **wijkbewoners** te **polsen** hoe zij de wijkaanpak tot nu toe ervaren.
- Evalueren of de **rol- en taakverdeling** tussen gemeente en woningbouwcoöperatie in de actieteams voldoende helder is.
- Komende tijd is specifieke aandacht voor positionering van de woningcorporaties in de **veiligheids- en zorgnetwerken** van de gemeente Meierijstad.**

Er komt een nieuwe meting van de leefbaarheidsmonitor aan – maar uitkomsten daarvan zijn pas begin 2023 bekend. Jaarlijks beoordelen we aan de hand van de cijfers uit de leefbaarheidsmonitor maar ook van signalen van werkers en bewoners in de wijken of nieuwe prioritering nodig is.

*** deze afspraak krijgt vervolg buiten deze gezamenlijke leefbaarheidsagenda.*